

כח באב, התשע"ח
9 אוגוסט, 2018

בדוא"ל: pniof@moin.gov.il
mishpatit@moin.gov.il

לכב'

שר הפנים, אריה דרעי
משרד הפנים
רחוב קפלן 2
ירושלים 9195016

השר דרעי הנכבד,

הנדון: ביטול אגרת השתתפות במכרזים פומביים

1. התנועה למען איכות המינהל במכרזים ציבוריים (ע"ר) הינה עמותה ללא כוונת רווח, שתכליתה היא, בין היתר, לשפר את איכות המינהל במכרזים ציבוריים. בין יתר פעולותיה מעודדת העמותה את רשויות השלטון לפעול על פי כללי מינהל תקין בזיקה למכרזים ציבוריים, כאשר הם מופרים.
2. להווי ידוע, כי רשויות מקומיות ותאגידים מקומיים נוהגים להתנות השתתפות במכרזים פומביים בתשלום אגרה.
3. אגרה זו הנקראת, בדרך כלל, "דמי רכישת מסמכי מכרז" (או שם דומה) כאמור, מוצבת על ידי הרשויות המקומיות ותאגידים מקומיים כתנאי להענקת זכות השתתפות במכרזים פומביים.
4. צד אשר אינו משלם אגרה זו אינו מורשה לקבל את מסמכי המכרז לידי וּממילא אינו רשאי להתמודד באותם מכרזים. דמי האגרה אינם מוחזרים לרוכשים.
5. סכומה של אגרה זו עשוי לנוע בין מאות לאלפי שקלים חדשים. לצורך הדגמה בלבד מצורפות כאן מודעות על מכרזים ציבוריים שפורסמו בעיתון גלובס בגליון תאריך 2-3 באוגוסט 2018:

- מכרז פומבי 1/2018 של ועד מקומי בני ציון (החלפת תאורת רחובות), 500 ₪ (עמ' 21).
- מכרז פומבי 18/2018 של מועצה מקומית דבוריה (עבודות פיתוח מקומות חניה למשאיות), 3,500 ₪ (עמ' 22).
- מכרז פומבי 4/18 של חברת קריית הספורט והבילוי חיפה בע"מ, 1,000 ₪ (הפעלת שירותי מכירת מזון) (עמ' 23).
- מכרז פומבי 23/2018 של החברה הכלכלית לפיתוח אופקים בע"מ (בניית גן ילדים), 1,500 ₪ (עמ' 23).
- מכרז פומבי 06/2018 של החברה הכלכלית לקריית גת בע"מ (עבודות פינוי פסולת), 1,500 ₪ (עמ' 24).

רצ"ב.

6. לא ברור כיצד "מתומחרת" אגרת ההשתתפות במכרזים, ונראה, כי כל רשות או תאגיד קובע את המחיר למסמכי מכרזיו באופן עצמאי ושרירותי לגמרי.
7. חשוב מזאת, ככל הידוע לנו, אין לרשויות השלטון המקומי ולתאגידיים מקומיים שום סמכות בחוק לדרוש ולגבות אגרה בגין השתתפות במכרזים פומביים (ואו עבור רכישת מסמכי מכרזים – רכישה המהווה תנאי להשתתפות במכרז פומבי).
8. ודוק, סמכויותיה של עירייה להטיל אגרות, היטלים ותשלומי חובה אחרים ("אגרות") נקבעו בפקודת העיריות [נוסח חדש], המעניקה לעירייה סמכות להתקין חוקי עזר כדי לאפשר לה לבצע את שהיא נדרשת או מוסמכת לעשות על פי הפקודה או על פי כל דין אחר ובין היתר להטיל בחוקי עזר אלה אגרות. (למועצות המקומיות ולמועצות האזוריות הוקנתה סמכות דומה).
9. הוראת סעיף 1 (א) לחוק יסוד: משק המדינה קובעת כי "מסים, מילות ותשלומי חובה אחרים לא יוטלו, ושיעוריהם לא ישונו אלא בחוק או על פיו; הוא הדין לגבי אגרות". הוראה זו חלה גם על אגרות שמטילות רשויות מקומיות.
10. ככל הידוע לנו, לא קיימת כל הוראת חוק המתירה לרשויות השלטון המקומי (וממילא לתאגידיים מקומיים השואבים את סמכויותיהם מגופים אלה) לגבות אגרת השתתפות במכרז. אמנם מדובר בנוהג שהשתרש, אך לכאורה מדובר בנוהג פסול וחסר תוקף חוקי.
11. לא זו בלבד שגביית אגרת השתתפות במכרז אינה חוקית, היא גם חסרת סבירות קיצונית, באשר היא גורמת לצמצום התחרות במכרזים ציבוריים, ומכבידה על מתמודדים פוטנציאלים.
12. יתר על כן, גביית אגרה עבור מסמכי מכרז פוגעת בעסקים קטנים בינוניים ומהווה חסם בפני השתתפותם במכרזים ציבוריים. בהקשר זה מהווה אגרת השתתפות במכרז חסם בפני התמודדות של עסקים קטנים ובינוניים במכרזים ציבוריים, דבר הגורם למדינה נזקים כלכליים וחברתיים העולים בהרבה על "ההכנסה" לכיסוף של הרשויות המקומיות מהאגרה.
13. בהקשר זה יש לציין, כי בהתאם לתקנון כספים משק וכלכלה (תכ"ס) הוראה מס' 7.4.1.2 אשר פרסם החשכ"ל, נאסר על משרדי הממשלה לגבות כל תשלום עבור השתתפות במכרזים ששוים נמוך מחמישים מליון ש"ח! כאשר התכלית העומדת מאחורי הגבלה זו, ככל הידוע לנו, היא עידודם של עסקים קטנים ובינוניים להשתתף במכרזים ציבוריים.

14. לאור האמור, נבקשך כדלקמן:

- א. לנמק ולהסביר, מכוח איזו סמכות גובות רשויות מקומיות ותאגידים מקומיים אגרת השתתפות במכרזים פומביים?
- ב. מהי נוסחת התמחור של אגרת השתתפות במכרזים על ידי הרשויות והתאגידים הנ"ל?
- ג. מדוע לא תורה לכלל הרשויות המקומיות ולתאגידים המקומיים לחדול לחלוטין ובאופן מיידי מלגבות אגרה בעבור השתתפות במכרזים פומביים (או בעבור רכישת מסמכי מכרזים)?

15. אנו נודה לקבלת מענה בהקדם.

עו"ד ד"ר אורן שבת
התנועה למען איכות המינהל
במכרזים ציבוריים ע"ר

